

12 RÖPIRAT.

Budapest 1886. június

VI. évfolyam

IX. füzet.

A kasseli német antiszemita kongresszus.

A német antiszemiták a f. é. pünkösdi ünnepekre egy német nemzeti antiszemita kongresszust hívtak egybe Kasselbe, a volt hesseni választófejedelemség fővárosába, a mely nem lévén nemzetközi, csakis németek vettek benne részt.

Mivel a kongresszus működéséről, munkálatairól és eredményéről szóló hiteles tudósítást, a mely csak később fog megjelenni, – jelen június havi füzetünkben nem hozhatjuk, s így ezen feladatunk teljesítése júliusi füzetünkre marad: hozzuk itt a kasseli kongresszus programját, úgyszinte *Fritsch Tivadar* lipcei mérnöknek, a jelenlegi német antiszemita vezérférfiak egyik legtevékenyebbikének a kongresszus elé terjesztett indítványait.

Az 1886. évi kasseli antiszemita kongresszus programja.

Napirend:

1. A kongresszus megnyitása az ideiglenes elnök Dr. König-Witten úr által.
2. Elnökség választása.
3. Tanácskozmány egy német antiszemita-párt alapítása és közös pártprogramul megállapítása fölött.
4. Egy központi bizottság választása a párt jövő vezetésére. Egy hivatalos pártközlöny megállapítása
5. Mi módon létesíthető egy pártpénztár? (Ennek szervezése és igazgatása. Antiszemita tudakozó iroda. Antiszemita jogvédelmi egylet.)
6. Az antiszemitizmus legközelebbi és végecéljai. Egy esetleges kérvény fölötti tanácskozás. Az antiszemita sajtó támogatása, esetleg reformja.
7. Különfélék. Indítványok stb.

A kongresszus tanácskozmányai június 13-án délután 3 órakor kezdődnek a Kraussféle teremben, felső Károly-utcza 17., és szükség esetén június 15-én délelőtt 10 órakor folytatattanak. A belépés

csak egy, névre szóló igazolási jegy felmutatása mellett engedtetik meg.

Június 14-re egy kirándulás van tervezve, a melyről a közelebbiek Kasselben közöltetnek.

Javaslatok és indítványok, rövid indokolással f. é. június 8-ig Fritsch Tivadar mérnök úrhoz Írásban küldendőek Lipcsébe. (AVindmühlengasse 28.) Máskép nem lehet biztosítani senkit sem, hogy azok tárgyalásra kerülnek.

A bizottság megbízásából: Dr. Ammann János, Fritsch Tivadar, Dr. König A., Dr. Stehlich Ferencz.

Tárgyalási anyag.

Ad. 3. *Egy német antiszemita párt alapítása és egy közös párt-program felállítása.*

Egy önálló pártnak az alapítása, a mely a fenálló pártok és párttörödékek keretén kívül áll, s a gazdasági és társadalmi viszonyok újjáalakítását célozza, múlhatlanul szükségesnek látszik. Hogy ennek a pártnak kiválóképen a zsidóság elleni küzdelmet programjába fel kell vennie, az szinte a szükség követelménye. Csak az lehet kérdés, ha váljon az „antiszemita párt” név e mellett kívánatos és kimerítő megjelélést szolgáltatna e. Az antiszemitizmusnak azt a szemrehányást tették, hogy ez lényegileg mégis csak negatiót tartalmaz, és mindenestre mindig értékesebb lesz egy *positiv* alapeszme. Fontolóra lenne tehát veendő, váljon az új pártnak a neve ne szociál-reformerri vagy esetleg germán (nemzeti) tendenciájának hangsúlyozása mellett állapíttassék-e meg.

A pártprogramot illetőleg az alábbi tervezetet terjesztem elő, a mely Dr. Ammann úr egy rövid tervezetének az alapján készült. Én emellett azon nézetből indultam ki, hogy szárazon felállított állítások és követelések a programban kevésbé alkalmasak arra, hogy párthíveket szerezzünk neki – különösen a mi esetünkben. Az antiszemitizmus alapvonásainak megértése még oly bámulatos csekély a legtágabb körökben, hogy minden, a zsidóság ellen irányuló jogos követelést egyszerűen úgy fognak fel, mint vak előítéletek kifolyását, mert az emberek annak eredetét és jogosultságát nem értik. Szükségesnek látom tehát, hogy a programnak leglényegesebb részét egy felvilágosító és magyarázó rész tegye, illetve azt megelőzze.

A felállítandó követelményeket illetőleg fontolóra veendő az a régi tapasztalás, hogy nagyon is messze menő követelések nagyobb ellentállásra találnak, s annál kevésbé számíthatnak meg-

valósulásra. Másrészt pedig, a zsidóveszedelem teljes felismerése mellett nem állhatunk meg félrendsabályoknál, hanem következetes módon, végezetül a zsidó emancipáció megszüntetését kell követelnünk. Ajánlatos tehát, a *legközelebbi* és *végleges* követeléseket két különálló csoportozatban felállítani.

A német antiszemita (reform) párt programtervezete.

1. Magyarázatok.

A Németországban élő zsidók, nem hozzátartozó alkatrészei a német népnek, hanem fajuknál, származásuknál, történelmüknél és erkölceiknél fogva – *idegenek* közöttünk. Ők nem „zsidó-németek”, hanem csak „németül beszélő zsidók.”

A zsidók a *szemita* fajhoz tartoznak, míg az európai nemzetek majdnem valamennyien az *árja* vagy *indo-germán* néptörzsnnek az ágai.

Több ezredév történelme megczáfolhatlanul beigazolta, hogy a *szemitaság* legbensőbb lényegéhez képest az *árjaságtól* teljesen különböző és ezzel *elvi* ellentétben. van. A valódi szemiták minden korszakban mint egy *állhatatlan, nomadizáló* faj tűnnek ki, tulajdonképeni haza nélkül, tartós lakhely és haza nélkül, mindenekelőtt pedig egy valódi saját cultura nélkül. Semmiféle produktív tevékenységet se tanúsítanak, se a földművelésben, se a kézműiparban, se a művészetben. Sőt inkább élősdien más népek mellett és között élnek, s ezek termelő képességét a maguk javára zsákmányolják ki.

Ennek megfelelőleg ők más népek kihasználására és kiszákmányolására jogosítottaknak tartják magukat, s erkölcsanuk mindazt jóváhagyja, a mi nekik hasznot hajt. Állhatatlan természetük semmi örömet sem talál a biztos, rendezett állapotokon; sőt inkább bennük minden időben azon célzat honol, hogy a fenálló viszonyok felforgatásával zavarokat idézzenek elő, s a rendtelenséget és szabályellenességeket saját hasznukra fordítsák. Továbbá ők, ösztönözve faji elkapottságuk és régi babonás ígéretek által, *valamennyi nem szemita nép leigázására és azok fölötti uralomra törekednek.*

Ezzel ellentétben az *árják* mint *megtelepedett népek* tűnnek fel, a kik komoly, békés culturmunkában látják életcéljukat. Teremtő erővel megáldva, mesterek ők a kézműiparban, művészetben és földművelésben. E komoly célokra fordítván minden érzéküket, kevésbé járatosak a szellemi leleményességekben, s ezért a szemiták ármányainak s fondorlatainak könnyen áldozatul esnek. Míg az árja valódi emberiség *eszményeivel* van eltelve, résztvevő,

önzetlen és önfeláldozó, addig a szemita jellemnek alapvonását aljas *materializmus, önzés és kegyetlenség* képezik.

Az árják és szemiták különböző élet-felfogásainak egymástól teljesen elütő erkölcsi-, társadalmi- és politikai elvek felelnek meg. A szemita szellem mobilizáló, felforgató és szétbontó irányzata az árja nemzetekre nézve felette vészthozónak tűnik ki; a történelemben a szemita zsidónép mindenütt a „feloszlás elemé”-nek bizonyodott be, a mely a népek szerves fenállását szétzilálta és az államokat hanyatlásba hozta.

A szemita néptörzsek között a legalacsonyabb rangot a *zsidók* foglalják el, míg az árjaság magvának a *germánok* tekinthetők. Az az ellentét, a mely árják és szemiták közt általában létezik, fokozott mértékben érvényesíti magát *németek* és *zsidók* között. Mindketten legszélsőbb pólusait képezik ezen ellentétes népfajoknak, s azért köztük áthidalhatlan mélység tátong.

A *német* fogalmak a becsületről, hűségről, igazságosságról, családról, társadalomról, államról a zsidó előtt teljesen idegenek és megfoghatatlanok. A németnek *eszményei* a zsidó előtt értelmetlen titok, és maró gúnyját hívják ki. Eszményekért való lelkesülés, érdeknélküli odaadás és önfeláldozás magasabb közös célókért értelmetlenek kell hogy maradjanak egy oly népjellem előtt, a mely mindent csak a *személyes előny* szempontjából tekint. Eként német *cultura*, német szellem és kedélyélet, a melyek német eszmények által támogattatnak, a zsidóra nézve hozzáférhetetlenek, azért a zsidó soha se képes arra, hogy a német néppel assimilálódjék.

Alapelvek.

Ezen alakban a zsidó a *német természet ellenségeként* tűnik ki, annyival inkább, mert a maga saját nézeteivel mindenütt előtérbe tolakodik, pénzzel, követelő modorral és ravaszsággal magának befolyást tudott szerezni, és minden lopva elfoglalt pozícióban – öntudatosan vagy öntudatlanul – a német természet alapvonásai iránt ellenséges magatartást követ. Ma első sorban a *kereskedelmet* uralja, azt vészes elvei által corrupálta, s a német kereskedelemnek régi szolid állását aláásta. Ezenkívül a *sajtót* is meghódítani tudta, s újságaival uralkodik a közvéleményen, tévedésben tartja a népet a korszak bajainak lényege fölött, félrevezeti azt társadalmi és politikai nézeteiben, aláássa erkölcsi öntudatát, felláziítja a felsőbbség ellen, összehecczeli egymással s e mellett kizsákmányolja.

A zsidó az autoritatív állásokba, mint *bíró, tanító*, sőt még mint a keresztény egyház *papja* is becsempészni tudta magát, s

az államhivatalokban, törvényhozásban, igazságszolgáltatásban és az ifjúság nevelésében a saját fajának külön érdekeit képviseli – a benszülött német nép érdekeivel szemben.

A zsidóság befolyása, a mely már a pénzhatalom és elcsempészett tekintély által is elég nagy, megkétszereződik a *nemzetközi szövetkezés* által, a melyet valamennyi ország zsidói ápolnak. A külföldi zsidó közelebb áll a németországi zsidóhoz, mint egy germán német a belföldön. A zsidó mindig el van tökélve, a *külföldi* zsidóság érdekeit magasabbra helyezni, mint a benszülött lakosságának az érdekeit abban az országban, a melyben vendégjogot élvez. Az „Alliance israélite universelle”, a mely, Paris székhelylyel, 30,000, valamennyi ország legvagyonosabb zsidóiból álló tagot számlál, évenként több millió frankot szed össze a nemzetközi zsidóság külön érdekeinek az előmozdítására.

Szemben mindezen tényekkel mi a zsidóság elharapódzásában és hatalmi terjeszkedésében komoly veszélyt látunk a németesgre, valamint a német állam egészséges továbbfenállására nézve, Népünk önfentartásának és eszményei fentartásának a kötelessége kényszerít bennünket arra a törekvésre, hogy a zsidóságot mindazon előnyös állásaiból kiszorítsuk, a melyekkel saját külön érdekeiben visszaél, s a melyek őt, mint köztünk idegen elemet, meg nem illetik.

Ezek kényszerítenek bennünket a következő

(legközelebbi) követelményeknek

a felállítására:

1. A zsidóknak a német birodalomba való bevándorlása megakadályozandó. A legutóbbi 10 év alatt bevándorolt zsidó elemek, megfelelő intézkedések útján lassankint az országból száműzendők.

2. Mint idegenek, a zsidók nem bocsáthatók hatósági hivatalokba, úgyszinte községi és népképviselőtekbe. Zsidók se tanítók, se bírák, se orvosok, se (keresztény) papok nem lehetnek

3. Csódbeesett zsidónak hét éven át nem szabad se magának, se valamely családtag által újra önálló üzletet folytatni, vagy ilyennek részesévé lenni.

4. A házaló kereskedéstől a zsidók eltiltandók.

5. Zsidógyermekeknek nem engedtetik meg német iskolákba járni. A zsidóknak saját költségre, külön zsidóiskolákat kell felállítaniuk, a melyek szigorú állami felügyelet alá helyezendők.

6. Egy meghatározott időponttól kezdve a zsidóknak a hírlapirodalomban való részvétel megtiltandó. Zsidók nem lehetnek hírlapoknak se tulajdonosai, se szerkesztői vagy munkatársai.

7. Szigorúan kezelt állami zsidó-statisztika hozandó be, a mely a kikeresztelkedett zsidókra is kiterjedjen.

8. Vegyes házasságok németek és zsidók közt meg nem engedtetnek.

Mindezen követelmények teljesen és egészen kiterjednek a *kikeresztelkedett zsidókra és ivadékaikra is!*

Ad 5. *Mi módon létesíthető egy pártpénztár? Ennek szervezése és igazgatása. Antiszemita tudakozó iroda. Antiszemita jogvédelmi egylet.*

Különféle oldalról indítványba ló'n hozva, az antiszemitikus célokra szükséges pénzbeli eszközöknek előteremtése céljából egy egyletet létrehozni az u. n. „birodalmi vívóiskolá”-nak a mintájára. Ama rendkívüli eredmények, a melyeket ez az intézet felmutatni képes, csakugyan utánzásra csábítanak, s utóvégre csak egy szerencsés névnek a feltalálására és egy ügyes berendezésre lenne szükség, hogy egy ilyenmü gyűjtőrendszert életbe léptetni lehessen. Tisztségek osztogatása különösen tevékeny tagok részére e mellett mint igen fontos tényező szinte behozható lenne.

Tulajdonképi „pártpénztár”-ra nézve azonban egy ily módszer alig tűnnék fel méltónak. Maga a pártpénztár alig képezhető másként, mint önkéntes hozzájárulásokból, és remélhetjük, hogy ezek jövőre az eddiginél bővebben fognak befolyjni, ha egyszer az emberek bizonyosságot nyernek arra nézve, hogy a pártvezetés biztos kezekben van, és a felhasznált pénzek valóban hasznosan, tervszerűleg és sikeresen a célra is fordíttatnak.

Hisz a zsidó Alliance önkéntes adakozásokból évenként több millió frankot hoz össze a zsidó külön érdekek előmozdítására. Nem tudná tehát a német birtokososztály is saját érdekeinek helyes felismerésével, végre csekély áldozatokra elhatározni magát, nehogy nagyobb hátrányokat önkénytelenül kelljen szenvednie? Nem fogja végre minden vagyonos ember felismerni, hogy a zsidókérdés mégis csak első és utolsó vonalban *a zsidó tőkének harcza a nemzsidó tőke ellen*, a mely harcznak a nemzsidó tőke felemésztésével kell végződnie, ha az ügy állás helyes felismerésével okos ellenrendszabályokat meg nem ragadunk.

Az legyen tehát a legközelebbi időre a legfőbb feladatunk, hogy a birtokos és művelt osztályokat ezen tények felől felvilágosítsuk.

Ha meggondoljuk, hogy évenként gazdag örökhagyók mindenféle humanitárius és philanthropikus célokra nagy vagyonrészeket tesznek le alapítványokban, – úgy remélhetőleg egy napon.

akadni fognak még férfiak, a kik értelemmel és hazafiúi bátorsággal bírandnak arra nézve, hogy a népnek a legszegyenteljesebb szellemi és anyagi bilincsekből való kiszabadítására vagyonuk egy részét áldozandják. Szébb emlékoszlopot alig emelhetne valaki magának, nagyobb érdem a nemzet iránt alig lenne szerezhető.

A pártpénztár szervezése és igazgatása nem járhat nehézséggel, mert bizalomraméltó és szolgálatrakész férfiak elegen találhatóak a pártban. Az antiszemita tudakozó iroda és jogvédelmi egyesület, nevezetesebb pénzüsszegek beszerzése előtt alig léptettethetik életbe. Mindazonáltal ezen ügy szerzésére bizottságok máris választhatók.

Ad 6. *Az antiszemitizmus legközelebbi és végcéljai. Egy esetleges kérvény fölötti tanácskozás.*

Hogy mozgalmunk *végcéljának* a zsidó emancipáció megszüntetésének kell lennie, e fölött következetes antiszemiták között nézeteltérés nem lehet. Egy culturnemzethez nem méltó túrheterlen dolog az, saját államában a zsidóval egyenlő fokra helyezve lenni. Yaljon azonban más részről tanácsos-e ezt a követelményt himezés-hámozás nélkül kimondani, az más kérdés. Hogy azonban ezen, úgy mint minden más messzemenő követelmény ne bukkanjék a megállapodott véleménynyel nem bíró elvakított tömegnek a nem-tetszésébe, okvetlenül szükséges előbb a kérdés iránt a szükséges öntudatot és értelmet felkelteni.

Ugyanazért a *legközelebbi célunknak* újra meg újra csak a felvilágosításnak, – propagandának, – agitációnak kell lennie.

Az önkéntes személyes agitáció, párthíveink köréből a legutóbbi években nagyon ellankadt, sőt jobban mint nem egészen ki is aludt – tán a csekély sikerek láttára. Kitűnt, hogy igen kevesen vannak az ilyen agitációra szükséges ügyességnek és kitartásnak a birtokában. Nem marad tehát más hátra, mint egy központi helyről folytonosan alkalmas nyomtatványoknak (röpiratoknak) adreszkönyvek felhasználása mellett való szétküldözése útján a művelt és befolyásos körökre hatni. Nekem az a tapasztalásom, hogy ez a módja az agitációnak, ha szívóssággal folytatatik, feltétlenül a legsikeresebb, és a legkevésbé költséges. Természetes, hogy sok fordul meg az itt felhasznált iratok helyes megválasztásán.

Az esetleges kérvény fölött tárgyalás alig lesz lehetséges egy bizonyos kérvény terv előterjesztése nélkül. Kívánatos lenne tehát, hogy ilyen tervezetek több oldalról terjesztetnének elő.

A zsidó összetartás és a zsidó hazátlanság.

– Drumont Ede után. –

Az ellenünk operáló zsidó hadseregnek három hadtest áll rendelkezésére :

Az első hadtestet képezik a valódi zsidók, a *notórius* zsidók, amint őket az „Archives israélites” nevezi, a kik hivatalosan tisztelik Ábrahámot és Jákobot, s a kik megelégednek azzal, ha megengedik nekik vagyont szerezniök, s e mellett hivek maradhatnak istenükhöz.

A második hadtestet képezik a szabad gondolkozó bőrbe bujt zsidók, (ezeknek a típusai Gambetta, Dreyfus, Raynal,) a kik zsidó minőségüket a véka alá rejtik, s a keresztényeket a tolerancia és a szabadság szent jogai dicső elveinek nevében üldözik.

A harmadik hadtest áll a konzervatív zsidókból, a kikeresztelkedett zsidókból, a kik, egyesítve a másik két kategoriabeli zsidókhoz a legszorosabb kötelekek által, pajtásaiknak elárulják azokat a keresztények körében kiszimatolt titkokat, a melyek amazoknak hasznukra lehetnek.

Ilyen körülmények között aztán könnyen megmagyarázható a zsidónak a hihetetlen sikere, bármily valószínűtlennek látszassék is, s az a mód, a melyen tért foglal.

A zsidónak az ereje az összetartás. Minden zsidó szolidáris, felelős egyik a másikáért, amint proklamálja ezt az Alliance israélite, a mely jelképül két egymásba szorított kezet, felül egy sugárkoszorúval, választott.

S ezt az elvet a világ egyik végétől a másikig valóban megható pontossággal meg is tartják.

Könnyen belátható tehát, hogy, emberi szempontból véve, a szolidaritásnak az elve minő előnyt nyújt a zsidónak a keresztény fölött, a ki, telve van ugyan egymásiránti szeretettel, de azért idegen előtte minden szolidaritási érzet.

A keresztények kitarják karukat minden szerencsétlenség előtt, adakoznak minden felhívásra, de maguk között nem tartanak össze. Hozzá levén szokva, amint ez elég természetes dolog, úgy tekinteni magukat mint a kik otthonn vannak, oly országban, a mely az övék, nem jut eszükbe zárt sorokban sorakozni, hogy a zsidónak ellentálljanak.

A zsidónak tehát elég alkalmá van, őket egymástól elszigetelten lesújtani. Ma egy kereskedőnek a pénzére áhítozik valamely zsidó, s ellene aztán minden zsidó kereskedő összeáll, hogy csődbe kergessék. Holnap egy író van útjukban, a kit a zsidók a kétségbeesésbe döntenek s az iszákosságba vagy az örületbe hajtják. Ismét egy más alkalommal meg egy nagy nevet viselő nagyúr bántott meg egy gyanús zsidó bárót a lóversenyen; összeállanak, s ennek a szerencsétlenség zsidó szeretőt szereznek; egy a bandához tartozó bőrze-couliissier aztán valamely nyereséges üzletet ajánl fel neki, néha az áldozatot egy első nyereséggel csalogatják is, míg végre azon veszi észre magát, hogy tönkre ment és becsületvesztett emberré lett.

Ha a kereskedő, az író s nagyúr egyetértettek volna, ha szövetkeztek volna egymással, mind a hárman kikerülték volna a bukást, meri megvédelmezték volna egymást; egyik a másikának segédkezet nyújtott volna; tényleg azonban mind a hárman elbuktak a nélkül, hogy csak lát-

ták volna is egymást, sőt a nélkül, hogy még csak sejtették volna is, ki volt tulajdonképen az ő ellenségük.

Ezen szolidaritás folytán, minden, a mi valamely zsidóval, még egy pusztának lejelrejtettebb zugában történik is, egy eseménynek a mérveit ölti fel. A zsidónak ugyanis van egy pityergési módja, a mely csakis az övé. A zsidónak az öltése kiáltása mindig eszünkbe juttatja ama középkorbeli kravallokat, a mikor valamelyik sárga posztódarab viselő szerencsétlen, elpáholva valamely hunczfuteriája miatt, iszonyú jajveszékésekben tört ki, a melyek az egész ghettot izgalomba hozták.

A gyengéd fülek szerencsétlenségére mindig van a világon egy zsidó, a ki kiabál és követel valamit. S mit követel ő? Azt a mit elvettek tőle, azt a mit esetleg elvehettek volna tőle, s végre a mit megkaphatott volna.

Ki ne emlékeznék arra a Pacifico zsidóra, a kit Thouvenel, akkori görögországi követünk, egy oly időben, a mikor követeink még nem voltak se zsidók, se zsidók szolgálai, azzal fenyegetett, hogy ha nem hallgat, felakasztatja egyik hadihajónk árboczára?

Kinek ne jutna eszébe Lévy de l'Enfida?

Ki feledte volna el Mortarát, ezt a kis zsidót, a ki miatt az Izraelnek eladott egész sajtó szidalmakkal halmozta el a pápát, a ki megelégedett azzal, hogy a ficzkónak mosolylyal e szavakat mondja: „Édes fiam, te soha sem fogod megtudni azt, mit kóstált nekem a te lelked!”

Ennek a ficzkónak az apja Mortara Momolo egy tipikus zsidó volt, fiával gseftet csinált, úgy mint Félix Rafael gseftet csinált Rachellel, a kivel szemben, egy amerikai impressarióval kötött szerződésében, kikötötte magának, hogy holtan is mutogathassa őt koporsóban. Amint pénzsükséget érzett az öreg Mortara, atyai fájdalmait azonnal megújulni érezte, és ment Cavourhoz. Cavour, a ki azt állította, hogy a Mortara-affaire szintannyit segített neki az olasz egységet megcsinálnia, mint Garibaldi, néhány aranyat adogatott a kisírt apának, és az újságok siránkoztak a „papok áldozata” fölött, s mennydörögtek a pápai despotizmus ellen.

Cavour haldia és Rómának az olaszok által történt elfoglalása, tönkre tették ezt a szegény Mortarát, a kit skartba tettek, mihelyest nem volt többé szükség rája; gyilkossággal vádoltatva, 1871. október 28-kán a bolognai törvényszék elé került, de a szabaddóművesek támogatása folytán, szerencséjére felmentették.

A Noir Victor-féle affaire még mindenkinek emlékezetében van. Salmon Victor, más néven Noir Victor, az „Elbe-Zeitung” szerint egy Sóiménak vagy Salomonnak nevezett pfalzi zsidónak az unokája volt, a ki később Parisba jött s ott leczkeadásból élt.

Salomon Victornak, egy ötöd-hatod rangú sornalisztnak, egyszer eszébe jut elmenni egyik császári herceg (Bonaparte Péter) lakására, s ott tetteleg bántalmazza ezt a császári herceget a saját lakásában. Ez él az önvédelem jogával, lő, és a zsidó halva rogyik össze.

Ha a halott keresztény lett volna, egyszerűen eltemették volna, s mindennek vége lett volna. De mivel a halottat Salomonnak hívták, a zsidók egész Parist lábra állítják, s közel vannak ahoz, hogy forradalmat csináljanak.

Bármely országhoz tartozzék is a zsidó, biztos abban, hogy ugyan-

ily támogatásra talál. A hazának, abban az értelemben, a melyet mi adunk neki, nincs értelme a szemita előtt. A zsidó, – hogy az Alliance israélite-nek egy erélyes kifejezésével éljünk, – a *kérlelhetetlen universalismusnak* az embere.

Én nem látom igen be, miért is hánynánk szemükre a zsidóknak, hogy így gondolkoznak. Mit tesz az hogy: Haza? Az apák földét. A Haza iránti érzelem a szívbe vésődik épen úgy, mint a fának a kérgébe bevágott név. a melyet mindegyik elmúló év mélyebben és mélyebben vés be a fa kérgébe, amint vénül a fa, úgy hogy utoljára fa és bevésést név csak egyet tesznek. Nem lesz az ember hevenyében hazafivá; hazafi az ember vérében, velőjében.

Valjon az örökké nomád szemita érezhet-e szintily tartós benyomásokat?

Kétségkívül lehet hazát változtatni, mint tették ezt azon olaszok, a kik Medicis Katalinnal Franciaországba jöttek, vagy mint azok a protestánsok, a kik a nantes-i edictum visszavonásakor Németországba költöztek. De hogy ezek az áttünetések sikerüljenek, kell hogy az erkölcsi talaj körülbelül ugyanazonos legyen azzal, a melyet elhagyunk.

Ezenkívül az első feltétel arra nézve, hogy egy más hazát leljünk, az, hogy lemondjunk a régiről. A zsidónak pedig olyan hazája van, a melyről sohasem fog lemondani; ez a haza Jeruzsálem, a szent és titokteljes város, Jeruzsálem, a mely diadalmas vagy üldözött, vig vagy megszorodott, összekötő kapcsul szolgál valamennyi fiaira nézve, a kik a Rosch Haschana-kor ezt mondják egymásnak: „A jövő évben Jeruzsálemben!”

Jeruzsálemen kívül minden ország, legyen ez Franciaország, Németország vagy Angolország, a zsidóra nézve egyszerűen tartózkodási hely, egy bizonyos hely, egy társadalmi sokadalom, a melynek közepette ő jól érezheti magát, a melynek az érdekeit pillanatra szolgálnia még hasznos is lehet reá nézve, de a melynek ő nem képezi részét máskép mint csak ideiglenes tag minőségben.

Magyarország gyász-korszaka.

Vannak a nemzetek életében korszakok, melyeket a történetíró arany betűkkel jegyez be Klió naplójába, s vannak ismét, melyeknek följegyzése is fájó sebet üt az érző szívbe.

Honfoglalásunk, daczára az itt ott fejét felütő újabb irány silányítani akaró törekvésének; államalapításunk, a civilizált népekhez való csatlakozásunk által; hősiesség küzdelmünk, annyi ellenesség létünket fenyegető és századokra szóló véres támadása ellen, mely a világ bámulatát, de nem segélyét szerezte meg számunkra, – és végül szabadságharczunk, a melyben legutoljában buzdult fel nemzeti önérzetünk: mindez örök időkre dicsfényt vet a magyarra azok szemében, kik elfogulatlan igazságérzettel ítélik meg nemzetünk életét.

Fényes múlt, szomorú jelen, kétes jövő. . . .

Avagy nincs már a magyarnak honfi szíve, mely együtt érez testvére szenvedésével?! Talán manapság már szégyen édes anyáknak nevezni e véráztatott földet? Hát kialudt már a hazafi-érzésnek utolsó szikrája is; mindenütt fölburjázott a világpolgáris szellem és a Talmud-morál üli-e diadalát vad orgiáival?! Vagy nincsen-e már szem, a mely meglássa a nyomort, a kiéhezett sápadt arcokat, a kétségbeesés dülta vonásokat, a kisirt szemeket, a viskók szalmán támolygó árnyalakjait?! Nincs már ép fül sem, hogy meghallja egy sokat szenvedt népnek egyhangú jajkiáltását: hova leszünk, ki ad kenyeret, ki neveli gyermekeinket, hogy a haza ép, hasznavehető polgárokat nyerjen?

Ki az, a ki megszabadít minket tehetetleneket a zsidó-járom nehéz súlyától és mindenünkből kiforgató kezei közül!

Igen, hiábavaló az a gúnyos mosoly! Minden ellenmondás dacára is, a tények végtelen láncolata által kétségtelenül beigazolt valóság az, hogy a zsidóságnak minden téren engedett szabad-kéz tesz bennünket rohamosan tönkre! Csoda-e, ha e lenyűgözött, földhöz tapadt nép borba és pálinkába fojtja keserűségét; csoda-e, ha a katona-állításoknál évről-évre tapasztalható a legénység mind nagyobb elzüllése!?

A társadalom határozottan beteg; minden rétegében észlelhető a föloszlás lassú, de biztos processusa. Az a végtelen közöny, mely állam életünk legfontosabb mozzanait is egykedvű ridegséggel kíséri – kétségbeejtő.

Hasztalan iparkodik egyik-másik hírlap, folyóirat felrázni a kebleket dermedtségukből; hiú a törekvés, hogy a nemzet elhatároló lépéssel vonuljon a tett mezejére és mutassa meg, hogy él!

Az az elvakult felvilágosodottság minden előtt szemet huny!

Hiába mondd, 700,000 ember terrorizál 14 milliót; ez foglalja le és úgyszólván monopolizálja a kereskedelmet; ez szabja meg a gabna árát; ez úzi rosszul fizetett legényekkel, vagy olcsó, de hitvány gépmunkával az ipart; ez csábítja édes méreg gyanánt ható, kotyvasztott italával népünket hálójába; ez juttat egy nemzetet sírba, – hiába mondd, füledbe dörgik: Szabadság!

Kéred, hogy ne erőszakkal, hanem igazságos, jogos, törvényes eszközökkel vessenek gátat egy nemzet-pusztító banda vétkez tizeiméinek, – füledbe harsogják: Egyenlőség, testvériség!

Teher már annyi van e népen, hogy görnyedez, roskadoz alatta . . . csak egy kérése van, hogy ne engedjék teljesen tönkre jutni, de szavai a pusztában kiáltóként elhangzanak.

Sötét korszaka a mostani nemzetünknek.

És ha az ész tiszta világánál szerzett meggyőződésünknek kifejezést adunk; ha keserőséggel telt szívünk őszinte nyilatkozatra fakad; ha édes hazánkért önzetlenül dobogó keblünk törvényes eszközök után eped: akkor izgatás, elfogultság és fajgyűlölet vádja ömlik árva fejünkre.

Hasztalan részünkről a védekezés; hiába tárjuk fel álláspon-tunk jogos és helyes voltát a legvilágosabb tényorozatok, a leggyászosabb adatok, mindennapi tapasztalatok és annyi ezredév bizonyosságain nyugvó észokokkal: mi azért olyanok vagyunk, a kiktől a nemzet „józanul” gondolkodó része távol tartja magát. Hanem azért ehhez az állításhoz egy óriási kérdőjelet merünk állítani és pedig ismét csak a tapasztalás alapján!

Igaz, sokan vannak, a kik ilyféle hazaáruló elveket is han-goztatnak (saját fülemmel hallottam): az a nép, mely békén túri a rajta elkövetett jogtalanságokat, nem érdemli meg, hogy fönn-álljon; vagy, az a nemzet, mely oly gyámoltalan, hogy mindun-talan be hagyja magát fonatni, mely másoknak élelmessége által magát kifosztatni engedi: nem érdemes jobb sorsra! Hanem az ilyen ál-hazafiakat aztán nem lehet meggyőzni állításuk oktan-ságáról. Ők azt nem képesek belátni, hogyan tűrheti a nép a jogtalanságot, még ha meggondolja és tapasztalja is, ha hogy tör-vényes eszközhöz fordul, rendesen az lesz az eredmény, hogy a zsidó furfang ezerféle módon kivágja magát, a panaszos fél pe-dig elégtétel helyett még a költségekben is elmarasztaltatik, és még erre az Ítéletre is a jó Isten tudja meddig kell várnia.

Vagy tán azt kívánja az ilyen világbölc, hogy a panaszos maga vegyen elégtételt magának? Ez nem törvényes eszköz; és ha az elkeseredés végre is ehhez folyamodik, mi a vége? *Láza-dás* címén börtön és az utolsó vankos elvitele az okozott károk megtérítésére!

Kárba veszett szó az is, ha azzal állsz elő: nem lehet azt egy nemzetre bűnül róni föl, ha nincs lelke azt az úgynevezett élelmességet hasonlóval viszonzni; vagy – hogy ő nem képes a ravaszságnak ily magas fokára emelkedni; vagy legalább is, ha már oly gyámoltalan az a nép, hát tanítsuk, neveljük, védjük, óvjuk, figyelmeztessük, minden módot használjunk föl, hogy édes véreink legalább tűrhető viszonyok közé jussanak, de ne mond-juk rá azt: ám vesszen, ha oly gyámoltalan. Sokan, igen sokan vannak olyanok is, kik elismerik a baj létezését, szeretnék is an-nak élet venni, de azt mondják: mit szól a művelt világ; ben-nünket barbároknak fognak nevezni és a népjog eltipróinak, hisz úgy is homályos színben lát bennünket a külföld!

S ha kérdezzük, hát inkább pusztuljunk el? Akkor vállat vonnak, és a jövőtől, meg valami deus ex machina-féle fordulattól várnak segítséget.

Sokan vannak olyanok is, kik teljes apathiába merülve, egészen elzárkóznak minden, nemzetünket érdeklő kérdéstől; megfutják pályájukat, miként az égitestek, és magasztosabb eszmékért való lelkesülés nélkül tűnnek le az élet színpadáról.

Találkoznak végre, kik nem ismerve az élet sötétebb pillanatait, nem is kóstolva a szenvedések poharát, azon meggyőződésben ringatják magukat, hogy a mi relációink csak álmokképek, csak hiu képzelgések, hogy a mi igazmondásunk csak súlyos és be nem bizonyított vád: tehát minden módon el kell némitani az ilyeneket. Talán éppen e tájékozatlanok ártanak legtöbbet az antiszemitizmusnak. De tapasztaláson alapuló meggyőződésünk, hogy az ország nagy többsége nyíltan vagy legalább szíve belsejében zászlónk alá csoportosul. És azért kecsegtet bennünket a remény, hogy törekvéseink, még mielőtt késő nem lesz, – sikerre jutnak. De addig is a mi kötelességünk ébren tartani szegény nemzetünket, – szóval, tettel, példával buzdítani az összetartásra, vigyázatra, egymás segítésére, és így mindig a törvényes, igazságos, jogos alapon mozogva bevárni a jobbra fordulás nagy napjának hajnalhasadását!

Sebestyén Caesar.

Levél Baranyamegyébe,

különösen a dárdai országgyűlési képviselő választókerületben lakó polgártársakhoz!

Székesfehérvár, 1886. jun. hó 10-én.

Baranyavár egyik érdemes polgára Maisztorovits Kálmán úr a 12 röpirat 1886. évi márczius havi füzetében „Baranyából” cím alatt igen szépen figyelmeztette a választópolgárokat az 1887-ik évi országgyűlési képviselőválasztási jog megszerzésére; hogy t. i. mindenki fizesse be f. évi április 15-ig 1885. évi adóját, ha azt akarja, hogy jövőre az 5 évre leendő követválasztásnál szavazatát érvényesíthesse! stb.

Ezen figyelmeztető szavakat, a midőn mindenki csak köszönettel fogadhatta, és a midőn az 1886. évi április 15-ike már elmúlt: én még a következőkben kívánok nemcsak a Baranyamegyebeli, de az ország összes választópolgárainak felvilágosítást adni, még pedig a választási törvény alapján, ugyanis:

Nem elég egymagában véve az, hogy valaki az 1885. évi adóját 1886. évi április 15-ig teljesen befizette, hanem az egyes választópolgártársak győződjenek meg arról is, vajlon csakugyan nevük kifogástalanul fel lett-e véve a választók névjegyzékébe? – ezt pedig úgy lehet meg-

tudni, hogy 1886. évi július hó 5-től 15-ig bezárólag minden város és község házában délelőtti 8 órától déli 12 óráig kifüggesztve van a választók névjegyzéke! S a kinek tetszik (a mit pedig nagyon ajánlok és tanácsolok) az egész névjegyzéket ugyancsak a fenti napokban délutáni 2 órától 6 óráig le is másolhatja az 1874. évi 33. t. ez. 43. §. értelmében,

A lemásolást kötelessége megengedni a községi jegyzőknek és előljáróknak!

Ha aztán az tűnnék ki, hogy valaki jogtalanul (pedig lesz „téves” cím alatt sok szándékos jogtalanság) kihagyatott; *úgy ennek felvételéért bárki minden krajczár költség nélkül bélyegmentesen írásbelileg* a központi választmányhoz intézve, a községi jegyzőségénél is benyújthatja a felvétel iránti kérvényt; sőt miután a községi és körjegyzőségénél kell benyújtani a felvételi kérvényt: ajánlom szintén, hogy az! ily benyújtó a községi avagy körjegyzőtől iktatói számmal jelölt írásbeli elismervényt kérjen ; nehogy (tisztelet a kivételnek) még az az eset is előadja magát, hogy a kérvényező ily irányban tett folyamodásának beadása később megtagadtassák !

A választási törvény értelmében a jegyző elismervényt tartozik adni minden vonakodás nélkül!

Bárki, akár 50 vagy akár 100 jogtalanul kihagyott helyett és nevében egy maga is folyamodhatik a kihagyottak megkérdezése nélkül is a kihagyottak felvétele iránt! (1874. évi 33. t.-ez. 44. §. 3-ik bekezdés.)

Ha pedig valaki éppen illetéktelenül vétetett fel, talán azért, hogy a kormánypárt ezzel is szaporítsa és erőszakolja a szavazati többséget a saját részére, úgy a jogtalanul felvettnek kitörlése iránt is az előbb elmondott eljárás mellett bárki folyamodhatik minden krajczár és költség nélkül!

Hogy pedig a raffinírt számításoknak eleje vétessék, arra is figyelmeztetem a t. választópolgárokat, a névjegyzékben nézze meg a következőket: t. i. földmíves? csizmadia? kovács? vagy szabómester? hivatalnok? pap? vagy tanító-e? stb. nézze meg hány éves? özvegy-e? vagy ki van-e tüntetve, ki a neje a választónak?

Mert különben, ha a választás alkalmával a választási elnök kérdezi, miféle foglalkozású? és esetleg a választási névlajstromban „földmíves” jelzés van, a helyett hogy a választót mint kalapos, vagy kovács, vagy szűrszabómestert kellett volna jelezni: a választási elnök rendszeren a kormány embere levén, s így egyúttal hajszálhasogató, könnyen elutasítja a választót! különösen ha tudják a szavazópolgárról, hogy kire szándékozik szavazni!

Tehát nemcsak a jogtalanul tett névkihagyásért, hanem a névutáni minden helytelen és rosszul felvett jelzésekért is kell folyamodást kiigazítás végett beadni, mint azt én is 1885-ik évben kénytelen voltam tenni; fel voltam ugyan véve a választók lajstromába; de koromat jóval meghaladó korúnak, 43 évesnek lettem kitüntetve; pedig mire ezen kort Isten kegyelme elérnem engedi: „akkorra én azt hiszem, hogy a természetes társadalmi és politikai harcok lezajlása után a zsidók végbucstul vesznek Magyarországtól.”

Egyelőre ennyit kívántam a t. választópolgárság és közös mindnyájunk érdekében napvilágra hozni!

Szendrey Gerzson.
köz- és váltóügy véd.

A zsidók terjeszkedése.*)

Gubernatis olasz író, midőn egy év előtt Budapesten járt, s itt látta, hogy a fővárosban magában több zsidó van, mint Angol-, Francia- vagy Olaszországban, hogy minden ötödik ember zsidó; hogy a közép s főiskolákban minden harmadik tanuló zsidó; kifakadt: vigyázzon Magyarország, hogy Zsidóországgá ne legyen. A statisztika következőkben tünteti föl nálunk a zsidók fölszaporodását: 1785-ben, midőn II. József császár elsőben megszámláltatá a népet, Magyar- s Horvátországban nyolczadfél millió nép közt talált 50,000 zsidót Schwartner 1811-ben 120 ezerre, Fényes Elek' 1842-ben 260,000-re tette a zsidók számát. 1870-ben Magyar- s Erdélyország népessége 13.561,000 volt, ebben a zsidóké: 520,000; 1880-ban az általános szaporodás csak 160,000-rel növekedett, de míg Erdélyben s a Tisza vidékén 218,000-rel fogyott, a zsidóké ellenben 640,000-re gyarapodott A magyar korona tartományai egyébiránt 1880-ban, 16,355 lakos, ezek közt főleg a horvátokkal 10 év alatt 713 ezernyi szaporodást mutattak. Tehát míg Magyarországon a keresztények száma száz év alatt alig még egyszer annyira, a zsidóké tizenkét annyira emelkedett. A zsidóknak ennyi számban föl gyarapodását, a fajbéli egyébkin is nagy szaporaságon fölül, a szomszéd osztrák tartományokból betódulások okozták, s folyvást okozzák. Mária Terézia uralkodása óta 1845-ig Ausztria-, Morva- és Csehországban, a zsidók csak néhány városra, itt is csak néhány meghatározott számú családra szorítottak. A szaporodók Magyarországon talált menedéket.

Bécsben, hol most 100,000 zsidó lakik, 1848-ig csak 240 családnak volt lakásengedélye, míg 4000 minden két hétben megújítá tartózkodási engedélyét. Nálunk a nagyobb uradalmakban s községekben csak kisebb számmal vagy épen nem, de ott hol a közbirtokosok mindegyike külön korcsmát és boltengedélyt adott, nagyobb számmal laktak a zsidók; 1840-ben pedig midőn a törvény mindenütt megengedé nekik a lakhatást, mint a nyitott szelepen, seregestül tódultak az eddig tiltott helyekre, kezdetben mint a földesurak bérlői, majd bankárjai, utóbb birtokos utódai. Míg a német zsidók egyenként szállinkóztak be hozzánk, a kaftános pajesztes lengyel zsidók, Galicziából, azon utón, hol Árpád fegyveres népével jött hontfoglalni; a lengyel zsidók pálinkás üveggel tódnak be a nép megrontásával Árpád örökségének elfoglalására; mintegy előcsapata azon négy milliónyi sáskahadnak, mely Magyarországból zsidó Palesztinát akar csinálni. Míg Sáros-, Zemplénből és a szomszéd megyékből 30-40,000 munkás kéz keres Amerikában napszámot, helyöket ugyanannyi munkátlan zsidó foglalja el, vagy pálinkával, uzsorával, az imént telkes gazdát, szabad polgárt, házából, telkéből kibecsülvén, béresévé, napszamosává teszi. Sok egykori nemes kúrián, megannyi hajdani sásfészekben, most zsidó verebek csiripelnek; hol száz óv előtt vig poharak közt az urak zengek: „Magyarhon kül nincsen élet, ha van élet, nincs ily élet,” most ugyanezt az új zsidó földesurak markukba nevetve mondogatják.

A zsidók elhatalmazása rövid idő alatt annyira ment, hogy 1878-ban a berlini kongresszuson az „alliance” követe követelte, miszerint Románia függetlensége mindaddig el ne ismertessék, valamíg az ottan öt millió

*) Az „Esztergomi Közlöny”-ből.

nép közt élő 400,000 zsidó polgárjogot nem nyer. Bratiano, olasz külügyér, hivatkozva Lengyelország példájára, melyet főleg a sok zsidó tett tönkre, válaszolta, hogy a polgárjogot valamint addig, ezután sem fogja megtagadni azon zsidóktól, kik a tudomány, katonaság s ipar terén kitüntetett érdemei arra méltóvá tettek: de az egész csöcseléket, kik Orosz-Lengyelországból tódultak be, veszélyesnek tartja polgárjoggal egyszerre általában megajándékozni. Nálunk nincs különbség azon zsidó közt, ki 1840 előtt benlakos volt, s fizette a türelmi adót, meg 1849-ben a Haynau által rajok vetett sarczot, és azon zsidó közt, ki csak imént jött be Galicziából, s uzsorával, pálinkával kitérta ősi lakából, telkéből a szegény német, tót s egyéb nemzetiségű parasztot

Az eszlári eset, még inkább ennek folytán a némely megyékben s községekben, valamint az ugyanez időben Orosz-Lengyelországban történt zsidó kravallok, kissé lehűtötték a zsidók nagyzási s túlhatalmi vágyait, Tisza Kálmán ezek daczára, az országos főhitelező Rothschild kedvéért a zsidó-keresztény házasságot keresztül akarta hajtani. Az ország, mely ötszáz évig védte a nemesi birtokot, 1848-ban eltöröltetvén, valamint az ország költségén megváltott úrbéri telkeknek a volt jobbágy ura maradván, alig negyven év alatt a magyar földbirtok nagy része zsidó kézre került. A volt úrbéri telkek birtokos változását s egy kézben több telkeknek összehalmozódását, előbbi jövedelmeik megfogy tán, különösen a falusi lelkészek érzik. Egy pénzes ember, nemcsak zsidó, – öt-tíz s több telket összevesz, tíz-húsz gazdától, kik az előtt egyenként gabonában, borban, pénzben külön párbért fizettek. Most, az eddigi 10 20 családfő helyett csak egy fizet, ha ugyan ez is nem más felekezeti. Ezen 10–20 gazdának mindegyiknek volt saját ökre, lova, melyekkel a közmunkát teljesítő, a magáén felül. Az új birtokos annyi ígás marhának negyedével bééri; de az ígás jószág fogytával a közmunka-erő, s a marha-lólétszám, s ezzel a nemzetgazdasági erő fogy, de fogyton fogy az eddig független szabad földműves honpolgárok száma, a napszámos proletárosok pedig nőttön nő.

Fényes Elek 1842-ki statisztikája szerint Magyarországon – Erdélyt nem számítva, – volt 255,000 úrbéri telek 620,000 jobbágy kezén; kikhez 911,000 zsellér csatlakozott. Ama 620,000 telkes gazdát, az egy-negyed telkestől föl a négy telkesig, az 1848-iki törvény képviselő-választási joggal fölruházta. Az iparosok, királyi városok polgárai, a nemesség, s az erdélyi választók számával, a képviselő választásra jogosítottak száma többre ment egy milliónál, – míg a közelebbi választásnál az össze-írottak száma csak mintegy 220,000-re ment. Az adózásra és képviselő-választásra képtelenné lett proletárok ennyire csökkent száma nálunk aggályokat kelthet.

A jelen humanus korban nem fogjuk ismételni a hajdani egyiptomi Fáraók parancsát, hogy a zsidók túlszaporaságának meggátlására, az ujdon született zsidó fiuk vízbe fűjtassanak; azt se, hogy 1345-ben a nagy pestis alkalmával a zsidókat Németországból kiűldözték, midőn őket Kázmér lengyel király befogadta, sőt azt is kivihetlennék találjuk, mit a hosszú nap végén – mint halljuk – egymásnak kivannak: „adja Isten, hogy jövő ilyenkor Jeruzsálemben láthassuk egymást”: de azt igenis tehetjük, hogy bár a magyar nemzet kezdet óta, vendégeit szívesen látta, s kiválságokban részesítette, a Galicziából betódulni akaró sok civilizálhat-

lan, munkátlan zsidó, – a nemzet életfáján pusztító e megannyi hernyó elől a sorompót Irányival egyetértőleg leüssük. Mert a zsidó és a cigány, mint nem földműves faj, sehol Európában még saját falut nem telepített, hogy tehát a zsidók itt egy új kísérleti országot alapítsanak, melyben az ország által jelenleg is megváltás alatt levő telkeket, a fölszabadított, de a tőke ós uzsora á tal ismét robot alá vetett jobbjágyokkal műveltesék saját úri főjeliket: nem fogjuk megengedni.

H. L.

Irodalom.

(Beküldetett.) „Mi tett engem antiszemitává? Írta egy leendő antiszemita képviselőjelölt.” Ezen czim alatt egy könyvnek is beillő érdekes füzet jelent meg e hó elején egy ismert antiszemita elvbarátunktól, a melyből hozzuk a következő mutatványt.

Minekutána szerző, műve elején elmondta volna, mily nagy zsidóbarát volt ő 20 éves ifjú korában, úgy, hogy 1848-ban a zsidók mellett dikciózott, röpiratozott, s egyéb vidéki városban a kitörőfélben volt zsidókravallt ő háritotta el Izrael fiainak a fejéről, – a 49-ik lapon így folytatja:

Főntebb említett 1848-ki zsidóvédő röpiratom végén ezt mondom:

„Majd eljön az idő, hogy bővebben szölandok mindezekről mind tinektek (keresztény testvéreim), mind pedig zsidó-magyar atyánkfiainak: majd meg fogom mondani, mi is mitévők legyünk ők is . . .” stb, – Az az idő elérkezett.

Harminczhét esztendeje annak, mikor a szabadság, egyenlőség, testvériség hevével védtem a zsidókat – az agyonverés, kiűzés ellen; védtem azzal a naiv tudatlansággal s még naivabb tapasztalatlansággal, melylyel egy 20 éves ifjú beszélhet ily fontos kérdésben, melylyel a hatvanas Jókai beszél poétás hangulatában, kiről egyébiránt megjegyzem, hogy 1848-ban ő maga tollát sem mozdította a zsidókért; de ha jól emlékszem, az ő nevében is szerkesztett Életképekben hagyta őket védeni másnak; végre amily naivul védik a zsidókat mostanában épen oly fiatal és tapasztalatlan gyerkőczök, amilyen én voltam 37 év előtt, és tapasztalt, tanult vén politikusok, akiken a második gyermekkor gyöngeségei kezdenek erőt venni.

Hogy micsoda tanácsokat osztogattam volna a zsidóknak akkor, ha a zsidókérdést más nevezetesebb dolgok le nem szorítják a szőnyegről, azt ma már nem tudnám megmondani; mert valami határozottabb véleményem e részben nem igen lehetett. Egyre azonban határozottan emlékszem, hogy t. i. már akkor élt bennem az a gondolat, hogy a zsidóknak, ha ezredéves megvetett állapotukból ki akarnak emelkedni, okvetlenül be kell olvadniok a kereszténységbe. Hogy e beolvadás miképen történjék, azt akkoriban alig lehetett másképen magyarázni, mint a kereszténység fölvétele által. Polgári vagy zsidóházasságról akkor még egyetlen magyar ember sem álmodott, ezt az emigráció emberei ültették át hazánkba, mint sok más bolondságot.

Mióta azonban a törökkérdés fölszínre került, azóta sok elmélkedés, gondolkodás és tapasztalat alapján az a meggyőződés, hogy a zsidókérdést csak a keresztvíz oldhatja meg; valamint a törökkérdés erőszakos megoldását is csak azzal lehetett volna megelőzni, és lehetne

még ma is, ha a törökök között egy sz. István-féle uralkodó támadna. E nélkül az európai török birodalom fön nem állhat, fön nem maradható. Miért? Csak azért, mert a török civilizáció a keresztény civilizáció keretébe be nem illik.

A török kérdés után, mondtam számtalanszor, következik a zsidó kérdés. És a zsidókérdés előállt előbb, mintsem a törökkérdés véglegesen megoldatott volna. De meg fog oldatni mind az egyik, mind a másik, daczára minden tagadásnak, hogy nincs zsidókérdés, daczára minden ijesztgetésnek, melylyel az antiszemizmust el akarják némítani. A természet törvényei ellen, melyeket a történelem folyásában sem lehet félreismerni, hiába minden tiltakozás, hiába minden erőszakoskodás, mely csak maga magát boszúlná meg.

Ha a zsidóknak egy napnál továbbra szóló eszök volna, a török-kérdésből levonhatnák a következtetést magokra nézve; kérhetnék magokban: Miért kell a töröknek, mint hatalomnak, Európából pusztulnia? És ha annak pusztulnia kell, maradhatunk-e mi a keresztény civilizációban? Ha e kérdést magoknak fölvetik s komolyan kezdenek gondolkodni az okokról és okozatokról, lehetetlen arra a következtetésre nem jutniok, hogy bizony ők még kevésbé lehetnek a keresztény társadalom tagjai, mint a törökök.

A törökök ugyanis, mióta a hódító fegyvert kezökből kiütötték, megszűntek Európára nézve félelmesek lenni; sőt amint az utolsó török-orosz háborúban tapasztaltuk, némely rövidlátó nem politikus emberek rokonszenvre egyenesen mellettök nyilatkozott kivált nálunk. Ez a rokonszenv azonban csak addig tartott, míg a török vitézség mellett a török corupció is napfényre nem került. Ma már Európában senki sem rajong a török birodalom fönnállásáért; nem még a magyar jogászok sem, mióta a háborukori jogászaink emberkort értek és a politikai érettség ama fokára jutottak, melyen már nemcsak a szív, hanem az ész szavára is szokás hallgatni.

A török nép zöme becsületes, lovagias, emberséges; a török hatalom erőtlen, beteg, elfajult, s az uralma alatt élő keresztény népek mit sem mondhatnak arról a zsarnokságról, melylyel talán egykor nehezedett reájok a gyözelmében elbizakodott basaság. Vallásukat, nyelvöket nem bántja senki; adójok kisebb, mint bármely más európai államban, s ha kívülről nem bujtogatnák öket, talán eszökbe sem jutott volna egyhamar az izlam hatalma ellen feltámadni. – És a török még sem maradhat ura annak a földnek, mely egykor az európai civilizáció bölcsöje volt! Miért? Egyszerűen azért, mert a keresztény civilizáció áradata feltartatlanul hömpölyög az alacsonyabb civilizáció medre felé s vagy magával sodorja, ami neki útjában áll, vagy eltemeti.

Már most, ha a török még nem maradhat a keresztény civilizáció keretében, hiszi-e valaki, hogy a zsidó pénzhatalom, melyben ama társadalmi erényeknek még csak árnyéka sem található, hogy e kiállhatatlan, mindenkitől gyűlölt hatalom föntarthatja magát a keresztény társadalmakban? Hiszi-e valaki, hogy a zsidó, míg zsidó, levetkezheti mindazon rút jellemvonásokat, melyek ötet akár hazájában, míg volt, akár a világ minden népe közt szétszört állapotában minden más népfajtól, vagy ha tetszik vallásfelekezettől oly kirívólag megkülönböztette és különbözteti mind máig f

A zsidó kérdés megoldásának a módozataiul pedig szerző a következő pontokat ajánlja:

I. Az emancipáczióknak épen oly megfontolt és megokolt visszavonása, mint amily megfontolatlanul és okatlanul kimondatott.

Az emancipáczió visszavonásából önként következik:

II. Hogy a zsidó semmiféle állami és keresztény egyesületi tava-sait nem viselhet.

III. Tanítói, tanári hivatalt keresztény iskolában, ha mindjárt állami is az, zsidó nem viselhet.

IV. A keresztény vasárnap és más ünnepek semmiféle üzlettel, szolgál munkával meg ne szentségteleníttessenek.

V. V. Keresztény cselédet tartani zsidónak tilos.

VI. A zsidó a szeszgyártástól eltiltandó. Korcsmát, vendéglőt csak zsidók számára tarthasson.

VII. Falukon zsidó lakos ne telepedhessék.

VIII. Parasztbirtokot zsidó ne szerezhessen, még pedig se házat, se földet.

IX. A zsidók bevándorlása vagy inkább beözönlése meggátlandó.

X. Az uzsoráskodás tűzzel-vassal üldözendő.

XI. A külföldi ipartermékekkel kereskedést üznie mind a kereszténynek, ami ügyis ritkaság, mind a zsidónak tilalmas; belföldi ipartermékekkel is csak mint czéhbeli iparos úgy üzérkedhessek. De a zsidó iparosok száma a zsidó lakosság arányában korlátozandó.

XII. A hamis mérték, melylyel a zsidó leginkább gazdagodik, úgy büntetendő, mint a lopás, mert annál is nagyobb.

XIII. Mindenféle vesztegetés, melylyel a zsidó a közhivatalok erkölcsseit mételyezi meg, úgy büntetendő, mint az orgazdaság.

XIV. Állami bérletektől a zsidó eltiltandó, valamint minden állami és községi szállítástól is távol tartandó.

Nyitrából.

Az országgyűlési képviselőknek öt évre rendelt választatása hazánk jövőjére nézve nagyfontosságú leend, mivel előre feltehető, hogy a szabadelvű clique-uralompárt minden kitelhető áldozattal számos kormánypárti képviselő megválasztatására kifejti tevékenységét, e szerint az országos antiszemita-párt két árnyalatának is idejekorán tapintatos előkészületeket kellene tenniök, hogy a nagy áramlatú apparátus ellenében a választásnál biztos irányt állapíthasson meg.

A felső-magyarországi tót vidék választóinak rendíthetlen bizalma általában csakis az országos antiszemita-pártban összpontosulnak tekinthető, ennek üdvös tervei szerencsés kivitelétől kizárólag függ Magyarország boldog léte, abban megvan a lelkiismeretes és hazafias komoly szándék, a haza nyomorult helyzetén segíteni és a fenyegető végromlástól megmen-teni; ilykép hazánk minden polgárának valódi oly szabadságot, mely az ország és nemzet érdekeivel nem áll összeütközésben, biztosítani kell.

Ezen felvidéknek keresztény választói belátják, miként a földművelő nép és középosztályú földbirtokos a birtoktól mindinkább megfosztva, pusztái; az iparos megszűnt keresete miatt nagy mérvben tönkre megy s

mindezek veszélyes proletáriusokká válnak; ennél fogva égető szükség, a jövő országgyűlési képviselőválasztásoknál a haza és a keresztény népesség érdekében eleve, máris mostan karöltve odaműködni, hogy hazafias antiszemita képviselők választassanak, a központban pedig lenn máris alkalmas képviselőjelölteknek kiszemelése iránt kellene gondoskodni, mi végből fel nem tűnő módon az egyes választókerületekkel való érintkezés, egyes helyeknek improvisált beutazása, és bizalmas férfiaknál megállapodás igen is tanácsos lenne.

Pusztagát.

Egy választó.

Galicziai állapotok.

Néhány nappal az idei húsvét előtt az a hír támadt, hogy a galicziai parasztok között nagy forrongás és mozgalom uralkodik. Senki se tudta, mikép támadt és idéztetett elő ez, vagy kik a vezetői ennek a mozgalomnak. A találgatásoknak tehát a legtágasabb tere volt. A zsidólapok a lehetőségig iparkodtak e mozgalmat kihasználni. E mellett azonban elárulták gyengéiket, mert egy és ugyanazon mondatban Önmaguknak mondtak ellent így félénk kísérletet tettek arra nézve, hogy az antiszemitákat okozzák miatta, mert ezek kérvényeket hoztak forgalomba a vazárnapi nyugalom mellett. Mindjárt azután ismét azt beszélték, hogy a slachticz- vagyis nemesi párt nyomja a parasztokat és hajtja kétségbeesésbe. A nemesség után jöttek aztán az orosz- s végül a szociáldemokrata emisszáriusok, a kik ennek a forrongásnak állítólag okai lettek volna. Nevezetes dolog azonban, hogy a zsidókról és üzelmeikről ezek a lapok semmit se tudtak nekünk beszélni, mintha Lengyelországban nem is lennének zsidók. Csak azon csudálkozunk, hogy a zsidó lapok nem használták fel ezen alkalmat, hogy előttünk a zsidókat mint a lengyel parasztok őrangyalait és megmentőit fessék le. Minekutánna a slachticz- vagyis a nemesi pártot oly feketére festették, a zsidókat igen könnyen fehérre festhették volna. Hisz a zsidók mindenütt mint az emberiség jóltevői lépve fel, ugyanezt itt is tehették volna.

Ha a dolog nem volna olyan komoly, nevetni kellene az embernek azon, hogyan festették le a zsidó lapok a lengyel parasztoknak a nemesség által való elnyomatását, mintha bizony a zsidók ezen parasztok sorában részt vennének. De hát, kérdeznünk kell a zsidó lapokat, ki kapja meg azt a pénzt, melyet a nemesség a parasztoktól állítólag kiprésel? A zsidó kapja meg! Hisz ennek a nemességnek nagy része a zsidók adósság-könyvébe el van könyvelve. Magyarországon szintűgy mint Lengyelországban a zsidók annak az okai, hogy a földbirtokosok oly annyira el vannak adósodva, mert ők ezeket drága mulatságaikban támogatják. A földbirtokosok a legtöbb esetben csak előre vannak tolvaj, a háttérben pedig a zsidó leselkedik. Egyébiránt Galicziában a zsidók a maguk kezére is dolgoznak és telhetőleg szivattyúzzák a parasztokat.

A galicziai mozgalom tehát lényegileg a zsidóság üzelmei által előidézett mozgalom volt, csak hogy a zsidók által vagyoniilag tönkretett s mérgezett pálinkájukkal szellemileg, erkölcsileg barommá süllyesztett galicziai parasztok már nem képesek átlátni a szitán, s így ezúttal még a zsidóknak komolyabb bajuk nem volt velők Majd erre is elkövetkezhetik az idő.

J-e.